

Lederens spalte

Jeg sitter og titter ut av mitt kontorvindu i Gamlebyen. Regnet bøtter ned, det er grått, vått og trist. Fredrik II, Fredrikstads grunnlegger, ser også bortkommen ut der han troner på sin sokkel. Samtidig skal jeg prøve å formulere en julehilsen til Norges kompositører. Bak oss ligger en opphetet lokal debatt om plastjulegater eller ikke. Deilig at det finnes viktige ting her i livet som engasjerer folk.

Akkurat da, som manna fra himmelen, kommer én av kommunens biler med verdens vakreste juletre som de plasserer pietetsfullt midt på torvet. Og faktisk er det «ekte vare», hugget i Fredrikstadmarka.

– Alt til sitt bruk, tenker jeg. Plastjulegater er helt OK, faktisk dekorativt og kan brukes igjen og igjen, men det er noe eget med en grønn, duftende gran. Til og med ærverdige Fredrik ser litt mer tilpass ut nå.

Tenk, det er faktisk snart jul. Jeg vil ønske alle lesere av denne side en fredfull jul og et riktig godt nytt år. Et år jeg håper vil gi fortsatt fremgang for vår bransje. 2006 har vært et godt år både for bransjen og for NKF. Må dette holde seg også inn i det kommende.

Og; som vi sier lokalt her nede ved Glommas utløp, det årnær sæ. Jeg legger til for egen regning, men noen må årne det. Og det vet jeg komposittbransjen gjør. God jul.

Har du nyheter, informasjon eller synspunkter så send en e-post til fischmt@online.no eller ring Paal Fisichenich på telefon 913 68 150.

Paal Fisichenich, daglig leder i Norsk Komposittforbund.

Kjemikalier til besvær

Arbeidstilsynet har det siste året gjennomført sin kjemikalieaksjon i vår bransje. NKF har i den anledning hatt møte med sjefsingeniør Jon Jacobsen fra tilsynskontoret i Kristiansand. Jacobsen er prosjektansvarlig for tilsyn med komposittindustrien og har således et overordnet, ansvar nasjonalt.

NKF ønsker en aktiv kommunikasjon med de instanser og offentlige organer som påvirker bransjens rammebetingelser og arbeidsvilkår. Møtet var derfor en naturlig oppfølging av tidligere kontakt med tilsynet samt vår work-shop i samarbeid med Arbeidstilsynet, holdt på TI i 2005.

Arbeidstilsynet gjennomførte totalt 105 tilsyn i 102 bedrifter, hvorav 15 bedrifter er medlemmer i NKF. Totalinntrykket fra disse tilsynene var ikke spesielt positivt. Det ble gitt hele 357 pålegg hos 83 bedrifter. Det vil si at 81 % av de kontrollerte bedrifter fikk pålegg. For bedre å kunne vurdere våre medlemmers situasjon er det blitt gjort et eget datauttrekk for disse. Her viser det seg at ni av medlemsbedriftene fikk pålegg (60 %). Altså noe bedre enn snittet, men langt fra tilfredsstillende. Dette uttrekket er distribuert direkte til de aktuelle medlemmene.

Arbeidstilsynet vil snart sende ut en pressemelding basert på resultatene fra det gjennomførte tilsyn. Jeg går derfor ikke detaljert inn i rapporten og tallgrunnlaget. Men; det som var tendensen i rapporten var at industrien ikke er dyktige nok til å dokumentere sitt HMS-arbeid. Både handlingsplaner, risikovurdering og rapportering var for dårlige.

De gjennomførte, praktiske tiltak innen ventilasjon, verneutstyr og substitusjon av helseskadelige stoffer, var langt mer positivt utført, selv om det også her var noen mangler. Det er tydelig at vår bransje i hovedsak består av praktikere. Men det hjelper faktisk svært lite når vi er pålagt å kunne dokumentere potensiell helserisiko ved arbeidsplassene. Oppfordringen er derfor å gjøre «hjemmeleksa»! Mye nyttig informasjon finnes på SFTs hjemmeside www.sft.no. Det finnes også en egen

Vi som trodde nanokarbon var nymotens...

I følge forskning.no har Peter Paufler ved Technische Universität i Dresden og en gruppe kolleger forsøkt å frariste stålet dets hemmeligheter. De ble svært overrasket da de analyserte stålet i et Damaskus-blad fra sekstenhundretallet. Det viste seg at metallet inneholdt nanorør av karbon. Dette melder bladet Nature. Dette er de tidligste karbon-nanorørene man kjenner til. Men det tok oss altså mer enn 500 år å nyttiggjøre oss denne oppdagelsen.

hjemmeside for yrkeshygienikere i Norge
www.nyf.no.

Ellers er sjekklisten for vår bransje, som Arbeidstilsynet har laget, til uvurderlig hjelp. De som ønsker det kan dessuten kontakte sekretariatet i Norsk Komposittforbund.

Til slutt; et lite, men enkelt råd: Sørg for å bruke leverandører som tar registreringsplikten på alvor. Produsenter, importører og

leverandører er pålagt å registrere sine produkter i henhold til gjeldende regelverk. Ved bruk av seriøse leverandører, som har oppfylt sin plikt, gjør vi egen hverdag enklere. Glem likevel ikke at det er vi som brukere som har ansvaret for at de oppgitte data er korrekte. Vi har alle et forbedringspotensial. Utnytt dette. Nye tilsyn vil komme selv om kjemikalieaksjonen er avsluttet i nåværende form. ●

EuCIA ønsker ny, europeisk organisering

Den europeiske bransjeorganisasjonen EuCIA (European Composites Industry Association) har startet forhandlinger om en ny organisering av komposittindustrien i Europa. Man ønsker en felles paraply for de fleste aktørene som i dag er organisert i mer enn 10 særgrupper. Dette har gjort det vanskelig å fremstå som en samlet bransje spesielt i forhold til lovgiverne i Brussel. Et aktuelt alternativ er å finne en felles plattform under EuPC (European Plastics Converters). Det forventes en endelig avgjørelse tidlig i 2007.

Kort om REACH

REACH står for **R**egistration, **E**valuation & **A**uthorisation of **C**hemicals og vil bli fremtidens regelverk for nye/eksisterende kjemikalier. REACH retter seg hovedsakelig mot produsenter og importører, og vil dekke områder som i dag dekkes av merkeregler og regler om HMS-datablader samt produktregistrering (Produktregisteret i Norge). Det nye direktivet er laget fordi dagens EU-regelverk for kjemikalier er uoversiktlig.

Etter nåværende regelverk skilles det mellom eksisterende og nye kjemikalier. Eksisterende er fra før 1981 (ca. 100.000) og de som er kommet til senere (ca. 3.000).

Mens nye kjemikalier skal testes før de kan omsettes, finnes ikke slike krav til de eksisterende. Derfor kan kunnskap om gamle kjemikalier være mangelfull. Alle kjemiske stoffer og produkter skal registreres ved å sende inn data om egenskaper, bruk, klassifisering og informasjon om sikker bruk og kjemisk sikkerhetsrapport (CSR klassifisering og evaluering av om stoffet/produktet er persistent, bioakkumulativt eller giftig)

Produsenter og importører har informasjonsplikt nedstrøms (inkluderer merking og datablad), men også brukere skal informere oppover dersom bruken er unormal, eller det registreres uventede

effekter. Her er det spesielt viktig å merke seg nedstrømsansvaret som gir leverandøren et klart definert ansvar, men som ikke fraskriver oss andre ansvaret for korrekt innhold i dokumentasjonen både i forhold til innhold og bruk.

REACH er nå i slutfasen og skal være ferdig forhandlet før jul. I 2007 vil direktivet bli sendt ut på en lang høringsrunde. Deretter skal endelig tekst bli implementert nasjonalt.

For de av dere som ønsker mer informasjon vises det til egen veileder for REACH <http://ecb.jrc.it/REACH/>. Ellers er også www.regelhjelp.no et godt hjelpemiddel.